

№469, 26-yanvar, 2022 y.

COVID-19 ga qarshi vaksinalarning
ishlanmalari bo'yicha

DAYJEST

O'zbekiston Respublikasi Innovatsion rivojlanish vazirligi huzuridagi
Ilmiy-texnik axborot markazi

Toshkent-2022

Jahonda pandemiya bilan bog'liq vaziyat

2022 y. 25-yanvar holatiga ko'ra

Umumiy zararlanganlar soni	-	355 722 801	(+ 2 435 578)
Sog'ayganlar soni	-	282 146 960	(+ 2 156 447)
Vafot etganlar soni	-	5 623 756	(+ 6 832)

Mamlakatlar bo'yicha bemorlar soni

	AQSh	-	73 006 113	(+ 475 301)
	Hindiston	-	39 799 202	(+ 255 874)
	Braziliya	-	24 134 946	(+ 90 509)
	Buyuk Britaniya	-	16 800 913	(+ 108 481)
	Fransiya	-	15 953 390	(+ 88 349)
	Rossiya	-	11 173 300	(+ 65 109)
	Turkiya	-	11 014 152	(+ 67 023)
	Italiya	-	10 025 881	(+ 77 855)
	Ispaniya	-	9 280 890	(+ 101 810)
	O'zbekiston	-	217 360	(+ 1 174)

Manba: <https://www.worldometers.info/coronavirus/>

O'zbekistonda COVID-19 qarshi vaksinatsiya bo'yicha hisobot

2022 y. 24-yanvar holatiga ko'ra

Hududlar	Jami emlanganlar soni	Bir kunda emlanganlar soni
Qoraqalpog'iston Respublikasi	2 096 889	4 877
Andijon viloyati	3 945 647	9 236
Buxoro viloyati	2 308 212	5 934
Jizzax viloyati	1 439 581	2 930
Qashqadaryo viloyati	3 146 150	9 326
Navoiy viloyati	1 328 850	1 486
Namangan viloyati	3 859 847	5 917
Samarqand viloyati	5 046 194	15 073
Surxondaryo viloyati	3 296 542	6 382
Sirdaryo viloyati	896 022	1 683
Toshkent viloyati	3 912 628	9 997
Farg'ona viloyati	4 509 729	10 720
Xorazm viloyati	2 493 641	6 377
Toshkent sh.	3 199 765	17 006
Jami	41 479 697	106 944

Manba: SSV matbuot kotibi // <https://t.me/ssvmatbuotkotibi>

Amerikalik olimlar COVID-19ni miya elektr stimulyatsiyasi bilan davolashni taklif qilishdi

AQSHdan bir guruh olimlar COVID-19 ga qarshi kurashishda qo'llanilishi mumkin bo'lgan transkraniyal (bosh yuzasi orqali jarrohlik aralashuvisiz o'tkaziladigan) elektr va magnit miya stimulyatsiyasining zamonaviy usullari imkoniyatlari haqida barcha ma'lumotlarni keltirib tizimlashtirdilar [2].

Shifokorlar tomonidan olib borilgan tadqiqot natijalariga ko'ra, miyaga magnit maydon yoki elektr toki bilan ta'sir qilish koronavirus infeksiyasining o'tkir bosqichini yengillashtirishi, post-covid funksional buzilishlarini minimallashtirish va kasallikdan keyin rehabilitatsiyani tezlashtirishi mumkin. Xususan, tadqiqotchilar organizmning

immuniteti kuchayganini, o'tkir neyroyallig'lanishni bostirganini, nafas olish va yurak-qon tomir tizimlari faoliyati yaxshilanganini aniqlashdi [3].

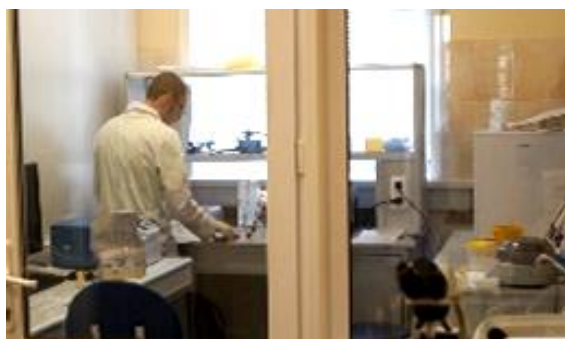
Infeksiyaning o'tkir bosqichida miya stimulyatsiyasining yana bir mumkin bo'lgan qo'llanilishi nevrologik simptomlarni nazorat qilishdir. Bularga, bosh og'rig'i, bosh aylanishi, hid va ta'mni yo'qotish kiradi va ularni miyaga ta'sir qilish orqali davolash mumkin [4].

Koronavirus infeksiyasining asab tizimiga ta'siri bilan nafas yetishmovchiligi paydo bo'lishi ham qisman bog'liq, shuning sababli miyani rag'batlantirish orqali o'pkaning sun'iy shamollatish moslamalariga ulangan bemorlarning ahvolini yengillashtirish mumkin. Shu bilan birga, bunday bemorlarda sun'iy nafas olish tizimiga ulanish tufayli o'limga olib keladigan tromboz xavfi ortadi, bu ham miya orqali asab tizimiga ta'sir qilishini minimallashtirilishi mumkin.

Rossiya olimlari buni allaqachon baholashdi. Ular bunday usullarni haqiqatan ham istiqbolli deb hisoblash mumkinligini ta'kidladilar. Biroq, ekspertlarning qo'shimcha qilishicha, ulardan juda ehtiyotkorlik bilan foydalanish kerak, chunki koronavirus ta'sirining barcha oqibatlari oxirigacha o'rganilmagan [5].

Fransiya COVID-19 ga qarshi nazal vaktsinasini sinovdan o'tkazishni rejalashtirmoqda

Fransiya COVID-19 ga qarshi nazal vaktsinasini sinovdan o'tkazishni rejalashtirmoqda. Koronavirusga qarshi nazal vaktsinasi yaqin kunlarda yaratgan LoValTech startapi tomonidan amalga oshirildi [6].

Koronavirusga qarshi nazal vaktsina loyihasi o'tgan payshanba kuni Biomap tadqiqot guruhi tomonidan Tour universiteti qo'shma tadqiqot bo'limi va qishloq xo'jaligi, oziq-ovqat va atrof-muhit bo'yicha milliy tadqiqot instituti (INRAE) yuqumli kasalliklar va jamoat salomatligi bo'yicha taqdim etildi. Loyihani ilgari surish uchun olimlar Lovaltech deb nomlangan

startap joriy qildilar va endigina deyarli 3 million yevro yig'ishga muvaffaq bo'lishdi.

Nazal vaktsinaning klinik sinovlari 2022-yilga mo'ljallangan, bozorga 2023-yil oxiri - 2024-yil boshida chiqariladi. Vaktsina mushak ichiga yuborish o'rniga nazal spreyi orqali burunga sepish orqali foydalaniladi. Vaktsinaning ta'sir qilish prinsipi immunitet reaksiyasini rivojlantirish uchun antigen bo'lib xizmat qiladigan oqsilga asoslangan. Vaktsinada yordamchi moddalar mavjud emas (odatda u immunitetni kuchaytiruvchi alyuminiyni o'z ichiga oladi).

LoValTech startap asoschisi Isabelle Dimiyer Puassonning ta'kidlashicha, vaktsina koronavirus variantlaridan qat'iy nazar immunitetni kuchaytiradi. Uning so'zlariga ko'ra, burunga orqali emlash nafaqat gumoral antitanalar, balki hujayra immunitetiga ham ta'sir qiladi. Uning so'zlariga ko'ra, emlash bolalar uchun mos keladi.

LoValTech asoschisi va hammuassisi Patrik Barillo so'zlariga ko'ra, ushbu vaktsina rivojlanayotgan mamlakatlarga taqdim etishga umid qilmoqda.

“Laboratoriyada olib borilgan klinikoldi sinovlar ikki burun orqali immunizatsiyadan so'ng, immun javob berish va dastlabki virusni erta bartaraf etish nuqtai nazaridan uch hafta oralig'ida nomzod vaktsinasina samaradorligini ko'rsatadi, bu esa emlangan odamda virusni yuqtirish xavfini sezilarli darajada kamaytiradi”, deb ta'kidladi tadqiqotchilar [7].

Rossiyada koronavirusni aniqlashda teri testi joriy qilindi

Rossiyada koronavirusni aniqlash uchun teri testi ishlab chiqildi, u CoronaDerm PS deb nomlandi. Bu haqda iste'molchilar huquqlarini himoya qilish va inson farovonligi sohasidagi nazorat federal xizmatining Epidemiologiya va mikrobiologiya ilmiy-tadqiqot instituti direktori Areg Totolyan ma'lum qildi [8]. Uning so'zlariga ko'ra, hozirda test klinikoldi sinovlardan o'tgan. Keyingi qadam klinik sinovlarni o'tkazish uchun Sog'liqni saqlash vazirligidan ruxsat olish [9].

Sinov deyarli taniqli Manti reaksiyasi singari bir xil ko'rinishga ega. Bu uchun koronavirus antigenler inyeksiyasi. Natija 72 soatdan keyin, hujayra immuniteti antitanalar ishlab chiqarishni boshlaganidan so'ng baholanishi mumkin.

Ijoby test koronavirus mavjudligini, salbiy test esa shaxsni emlash kerakligini ko'rsatadi. Totolyanning ta'kidlashicha, emlangan ba'zi odamlarda antitanalar paydo bo'lmasa ham, koronavirus bilan kasallanish kuzatilmaydi. Rossiya Fanlar akademiyasining akademigi kelajakda bunday sinov tartibi odatiy holga aylanishi kerakligini ma'lum qildi.

Usul koronavirusga qarshi maxsus hujayra immunitetini ommaviy, tez va arzon sinovdan o'tkazish uchun mo'ljallangan. Hech qanday maxsus jihoz talab qilinmaydi. Bu infeksiyadan va emlashdan keyingi immunitetni o'rganish, shuningdek, emlash uchun insonlarni tanlash uchun foydali bo'ladi [10].

Rossiya Sogʻliqni saqlash vazirligi 6 yoshdan 11 yoshgacha boʻlgan bolalar uchun COVID-19 vaksinasining klinik sinovlarini tasdiqladi

Rossiya Federatsiyasi Sogʻliqni saqlash vazirligi Gamaleya markazi tomonidan ishlab chiqilgan koronavirusga qarshi vaksinaning klinik sinovlarining I, II va III bosqichlarini bolalarda oʻtkazishni maʼqulladi [11].

Klinik sinovning maqsadi: “preparatining xavfsizligi, tolerantligi va immunogenligini baholash, SARS-CoV-2 virusi keltirib chiqaradigan koronavirus infeksiyasining oldini olish uchun birlashtirilgan vektor vaksinasidir” deydi registrda.

Roʻyxatga olish kitobiga koʻra, tadqiqotda 2200 nafar koʻngilli ishtirok etadi. Vakcina bolalarga ikki marta va mushak ichiga kiritiladi. Tadqiqotning barcha uch bosqichi Morozov bolalar kasalxonasida, Bashlyayeva bolalar kasalxonasida va Sechenov tibbiyot universitetida oʻtkaziladi [12].

1. Reported Cases and Deaths by Country, Territory, or Conveyance // <https://www.worldometers.info/coronavirus/> (25.01.2022)
2. COVID-19 предложили лечить электростимуляцией мозга // <https://iz.ru/1281780/2022-01-25/covid-19-predlozhili-lechit-elektrostimuliatciei-mozga> (25.01.2022)
3. Последствия COVID-19 предложили лечить электротоком // <https://lenta.ru/news/2022/01/25/tok/> (25.01.2022)
4. Update on the Use of Transcranial Electrical Brain Stimulation to Manage Acute and Chronic COVID-19 Symptoms // <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/33281589/> (25.01.2022)
5. Последствия коронавируса предложили лечить электростимуляцией мозга // https://360tv.ru/news/zdorove/posledstviya-koronavirusa-predlozhili-lechit-elektrostimuljatsiej-mozga/?utm_source=yxnews&utm_medium=desktop (25.01.2022)
6. Un projet de vaccin nasal français contre la COVID-19 // <https://www.inrae.fr/actualites/projet-vaccin-nasal-francais-contre-covid-19-bloquant-toute-transmission-du-virus-nouvelle-etape-franchie> (25.01.2022)
7. Во Франции планируют испытания назальной вакцины от COVID-19 // <https://rossaprimavera.ru/news/3c5594fb> (25.01.2022)
8. В России изобрели кожный тест на коронавирус // <https://ren.tv/news/v-rossii/931303-v-rossii-izobrel-i-kozhnyi-test-na-koronavirus> (25.01.2022)
9. «Кожный тест подскажет, нужно ли ревакцинироваться» // <https://iz.ru/1280297/nataliia-mikhalchenko/kozhnyi-test-podskazhet-nuzhno-li-revaktcinirovatsia> (25.01.2022)
10. Russian scientists working on coronavirus immunity skin test, set for release in autumn // <https://tass.com/science/1279837> (25.01.2022)
11. Минздрав одобрил проведение клинических исследований вакцины от коронавируса у детей // <https://tass.ru/obschestvo/13507383> (25.01.2022)
12. Минздрав одобрил проведение клинических исследований детской вакцины от COVID-19 // <https://www.gazeta.ru/social/news/2022/01/24/17185621.shtml?updated> (25.01.2022)
13. В Центре Гамалеи назвали различия детских и взрослых вакцин от COVID-19 // <https://govoritmoskva.ru/news/302859/> (25.01.2022)

O'zbekiston Respublikasi Innovatsion rivojlanish vazirligi huzuridagi
Ilmiy-texnik axborot markazi

Toshkent-2022